

KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.
Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1940. Št. 12.

Posamezna šte. 1 Din.

V advent

Na prvo adventno nedeljo smo slišali lepo pridigo sv. apostola Pavla Rimljanom, katerim piše: „Čas je že, da od spanja vstanemo. Kajti zdaj je naše zveličanje bliže ko tedaj, ko smo vero sprejeli. Noč se je pomaknila in dan se je približal. Odložimo torej dela teme in si nadenimo orožje svetlobe. Kakor podnevi hodimo pošteno, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v prepiru in nevoščljivosti, ampak nadenite si Gospoda Jezusa Kristusa in mesu ne strežite za poželjivost...“

Ali niso pisane te besede kakor za današnji čas. L. 58. po Kristusu je to zapisal apostol Pavel Rimljanom iz Korinta v Grčiji, pa so njegove besede sveže in primerne, kakor da bi bile pisane za sedanjo dobo...

Čas je že, da od spanja vstanemo!

Ves svet je kakor v nekem spanju, v nekem omtičnem stanju! Človeštvo nekam v spanju tava v megli materializma, tostranske usmerjenosti, uživanjaželjnosti. Ušesa obračajo k praznim bajkam, kar jim govori Bogu sovražen svet, kar jim govori evangelij tega sveta. To radi poslušajo, sprejmejo, verjamejo... Evangeljska resnica Odrešenikova pa je v mnogih dušah postala meglena, pozabljena, nezaželjena...

In posledice!

Čas je že, da svet iz spanja vstane, da spozna, kam ga je privedel „vojvoda tega sveta“, kralj teme! Čas je, skrajni čas je, da svet spozna svoja dela teme in se obrne k luči Kristusove resnice! Kajti sekira je že nastavljena, kakor svari pridigar in spokornik sv. Janez Krstnik! Sekira na deblo tega sveta je že nastavljena, da podre zgradbo tega sveta, da se zruši svet v brezdno, ki si ga je sam pripravil! Drevo sedanjega sveta bo posekano in v ogenj vrženo! Ogenj že strašno gori vse okrog nas in v tem ognju propada tisoče človeških življenj, milijardna premoženja, v njem gine in propada tisočletna kultura...

Odložimo dela teme, ki se pojavljajo tudi med nami v požrešnosti in pijanosti, v nečistosti in nesramnosti, v prepiru in nevoščljivosti...!

Uživanjaželjnost je pač sad teme!

In kako strašno je med nami zrastle ta zver, ki

pije človeško kri! Povsod se sliši samo to: Kaj bomo jedli, kaj bomo pili, kako se bomo oblačili! V tej pretirani skrbi pa tone in se umika misel na nadnaravni kruh resnice in milosti božje!

Toliko tarnanja o revščini in pomanjkanju in vendar se še ni nikdar toliko alkohola popilo med nami kakor danes! Toliko govora o slabih časih, draginji in pomanjkanju in vendar so vsi zabavni lokali polni. Cele roje policije bi morali imeti samo za to, da bi delali red po slabih gostilnah, po veselicah, da bi mirili razgrajace, pijance, da bi lovili morilce in pretepače, ki so presiti in prenapojeni...

Bratje, ali ne vidite, kam drvimo?!

Sekira je že nastavljena, nam svareče in grozeče govori adventni pridigar! In apostol Pavel v zvezi s svetim Janezom kliče: „Čas je že, skrajni čas, da iz spanja vstanemo, da odložimo dela teme in nadenimo orožje svetlobe in da kakor po dnevi pošteno hodimo...“

Za katoliški tisk

Naš škofijski zakonik nam duhovnikom v členu 535 naroča: „Vsak dušni pastir mora širiti nabožno časopisje in nabožne knjige v svojem delokrogu. Duhovniki naj priporočajo tudi ostalo katoliško časopisje.“

Verniki so pa dolžni brati in naročiti le dobro katoliško pisane časopise in knjige. Skrb za katoliški tisk mora biti vestna zadeva za vsakega katolika.

Glede tiska je pred leti papež Pij XII. še kot kardinal rotil katoličane, naj podpirajo katoliški tisk sledeče:

„Katoliško časopisje je dandanes postalo najbolj neobhodno potrebno sredstvo — a tudi najbolj učinkovito — za obrambo idealov krščanstva in sploh za vsako katoliško prosvetno delo. Zato imajo katoličani najstrožjo dolžnost, da berejo in po svoji možnosti širijo katoliško časopisje, ki daje živo sliko življenja Cerkve in njene rasti ter brani stebre krščanskega družabnega reda, moralni zakon, družino in mladino. Nekateri mislijo, da so že storili svojo dolžnost, če se brigajo za razna krščanska društva in se posvečajo apostolskemu delovanju, a nimajo nobenega smisla za

katoliško časopisje. — Ti ljudje se bridko motijo, kajti ravno katoliško časopisje je v sedanjem času postalo najmočnejše sredstvo vsega katoliškega javnega dela in brez njega si noben katoličan ne sme zamišljati koristnega apostolskega delovanja sploh, ker brez časopisja dandanes to tudi ni mogoče. Zopet drugi si domišljajo, da so storili vso svojo krščansko dolžnost, če so delili dobrote od bogastva, ki ga imajo na razpolago. Ljubezen do bližnjega, ki se omejuje zgolj le na blagovno, materialno podpiranje bližnjega dandanes v sedanjih razburkanih časih, ko gre za borbo za duše, ni več zadostna. Višja in bolj plemenita je duševna ljubezen do bližnjega, ki pride do izraza v dejanjih, ki se tičejo duševnega blagra bližnjega. Pomagati katoliškemu časopisju, ga podpirati, ga širiti, tako da ga bero tudi drugi in se drugi iz njega uče pravih nauk, da si pravilno usmerjajo svojo vest in najdejo pravo pot skozi zmedo sodobnih idejnih gibanj, kjer se laž tepe z resnico, to je najbolj plemenita ljubezen do bližnjega in najbolj potrebna dandanes, ko je treba človeštvo obvarovati pred socialnimi krizami in pred duhovnimi katastrofami. Noben katoličan ne bo storil svoje polne dolžnosti, dokler se te največje ni zavedal in se ni stavil popolnoma v službo razširjanja dobrega tiska.

Rousseau o slabem čtivu

Francoski pisatelj Rousseau (Ruso) je poznan. Mož je bil znamenit in slavljen pisatelj, ki je pa s svojimi veri in cerkvi sovražnimi spisi pokvaril mnogo ljudi in napravil veri in morali mnogo škode. Včasih se mu je zbudila vest in takrat je priznal svoj greh in se ustrašil posledic svojega pisanja. Nekoč je sam o sebi in o slabem tisku izrekel sledečo sodbo:

„Nikoli ne pogledam svojih knjig, ne da bi trepetal; namesto tega, da bi učil, kvarim; namesto tega, da bi redil, zastrupljam. Če pogledamo grozotne zablude, ki jih je v Evropi že povzročil tisk in če sklepamo po tem, kako zlo iz dneva v dan napreduje, na prihodnost, z lahkoto prerokujemo, da bodo kralji prav kmalu obžalovali, zakaaj so tej strašni umetnosti dovolili dostop v svoje države. Naj bi bil dal Bog, da ne bi bila večina naših pisateljev nič pisala! Boljše bi bilo za dobre nravi, za mir družbe. Tako pa ti puhloglavi gobezdači majejo stebre vere in izpodkopavajo nravnost... Če bodo zanamci brali te knjige in ne bodo ob tem še bolj blazni kakor mi, bodo roke sklenili proti nebu in v grenkosti svoje duše govoril: „Vsemogočni Bog, ki duhove v svoji roki držiš, odreši nas od smrtonosne prosvetljenosti naših očetov in vrni nam nedolžnost, edino dobrino, ki nas more osrečiti, edino, kar ima vrednost pred Tvojimi očmi.“

Naše jaslice

Ne bom pisal o onih jaslicah, ki jih postavljamo za božič v našo župno cerkev. Tudi te so lepe, toda kake umetniške vrednosti pač nimajo. So obrtniško delo, izdelano v celih serijah, rekel bi, nekak tovarniški izdelek.

V Kranju imamo druge, res umetniške jaslice, ki so pa zelo malo znane. Na hodniku v kranjskem župnišču vise v I. nadstropju poleg vrat. Marsikdo gre mimo njih, pa jih ne pogleda; drugi jih zopet pogleda, pa se ne zaveda, kaka umetnina tam visi.

To so Layerjeve jaslice, originalna slika, po kateri je nato napravil še polno drugih posnetkov.

Poglejmo jih malo natančneje!

Središče vse slike tvori božja Mati z Detetom. Marijin obraz je poln miline in nebeške zamaknjenosti. Sedi na jaslih, ki so pokrite s slamo. Pred seboj je razgrnila belo platno in na njem kaže pastircem novorojeno Dete - Jezusa. Na belem platnu se čudovito lepo odraža telo novorojenega Zveličarja! Božja Mati odkriva božično Dete strmečim pastirjem kakor najdražji zaklad.

Pred jaslicami moli Sina božjega skupina pastircv. Štirje so naslikani, vsak v posebni pozi molitve in občudovanja. Eden kleči pred jaslicami, z levico drži jagnje, ki ga je prinesel v dar, z desnico pa kaže svojim tovarišem novorojeno božje Dete. Dva tovariša strmita v pobožnem občudovanju v Dete. četrti — oziroma četrta — pa prinaša v jerbasu na glavi darove Kristusu Kralju.

Na Marijini desnici sloni ob osličku sv. Jožef in zamaknjen zre v božični čudež, poleg oslička pa na tleh leži v poltemi še voliček.

Na desni strani slike se v daljavi vidi druga skupina: pastirci čuvajo pri svojih čredah in se jim prikaže angel ter jim oznanja, da je rojen Kristus Kralj v mestu Betlehemu.

Nekateri sodijo, da je to najlepše Layerjevo delo. Slika je polna življenja in iz nje kar diha božično razpoloženje. To so najlepše kranjske jaslice.

Za letošnje božične praznike bo dogotovljena nova gledališka dvorana v novem Ljudskem domu. Mislim, da bo to po svoji prisrčnosti in pristnosti najlepša gledališka dvorana v Sloveniji. Res, da se kranjci radi bahamo, saj pravijo, da se pri vsaki hiši v Kranju pravi „Pri Bahaču“, vendar po mojem mnenju to ne bo bahanje, če povem svojo misel, da se mi zdi, da se glede finese ne bo mogla z našo dvorano meriti nobena gledališka dvorana, kar jih poznam.

In v to dvorano bodo prišle kot okras naše najlepše — jaslice.

Kakor je splošno znano, je napravil načrte za novo oziroma povečani dom stavbenik Metod Oblak, no tranjo ureditev gledališke dvorane pa je zamislil in vodil prof. arch. Ivan Vurnik. Po njegovi zamisli naj bi prišle kranjske jaslice v novo gledališko dvorano!

Nad odrovo odprtino bodo obešene kot nekako središče vse dvorane in kot njen najlepši okras. Pred jaslicami pa bo med igro, ko bo v dvorani vse temno, gorela mala lučka in razsvetljevala to božično sliko.

Jaslice v naši gledališki dvorani naj bi bile nekak simbol in kažipot za vse delo v tej dvorani.

V božični noči je vsem ljudem prisijala luč resnice, lepote in dobrote. In večni Resnici, Lepoti in Dobroti naj služi tudi oderska umetnost.

Naj bi ta umetnina kranjskega mojstra, polna religioznosti, polna molitve in polna vere bila vsem kulturnim in prosvetnim delavcem v Ljudskem domu kažipot, opomin, da mora biti vse dramatično in prosvetno delo v skladu z večno Lepoto. Naj bi pod okriljem kranjskih jaslic cvetela krščanska dramatična umetnost in vzgajala naš narod v umevanju prave božje Lepote. Naj bi nikdar nič ne oskrunilo v naši dvorani duha, ki odseva iz kranjskih jaslic.

Tabernakelj na Primskovem

Podružna cerkev na Primskovem bo za božične praznike — ako ne pride kaj posebnega — dobila dragoceno novost, tabernakelj. Načrte je izdelal prof. arhitekt g. Vurnik, ki se je potrudil, da dobi lepo, novo obliko tabernaklja, ki pa bo vseeno v skladnosti z ostalim baročnim oltarjem.

Zlatar g. Kregar iz Ljubljane sedaj dogotavlja vse kovinske dele; kamnosek g. Jeglič iz Kranja bo iz podpeškega marmorja napravil podstavek za tabernakelj in svečnike, ki bodo tudi novi.

G. Bradaška sedaj prenavlja one dele oltarja, ki so v neposredni bližini tabernaklja, da ne bodo v preveč kričečem nasprotju z novimi deli oltarja.

Seveda pa rastejo ob vsem tem delu tudi stroški. Res je zbranega že precej denarja in zlata. A treba bo še nekaj denarja. Na dan, ko bo tabernakelj blagoslovljen, vabimo vse častilce primskovske Matere božje, da pridejo in se udeleže darovanja, ki bo tedaj. Kdaj bo blagoslovitev, bo še objavljena.

Vsem pa, ki so že dosedaj kaj darovali, bodisi v denarju, bodisi v zlatnini, bodi izrečena iskrena zahvala. Bog naj vsem povrne!

Župnija Kranj

OZNANILA ZA DECEMBER:

Zornice se opravljajo v župni cerkvi vsak dan v adventu ob 6. uri, najprej sv. maša in na to blagoslov z Najsvetejšim. Prihajajte vsi k zornicam! Prinašajte v duhu spokornosti male žrtve in vstajajte nekoliko bolj zgodaj in hodite v cerkev!

Adventna spoved! Naj nihče ne ostane do božiča brez sv. spovedi.

Moški naj opravijo sv. spoved I. adv. nedeljo in prejšnji dan.

Zene in kongreganisti pridite za II. adv. nedeljo. **Dekleta** naj pridejo za III. adv. nedeljo.

1. I. adv. nedelja, državni praznik zedinjenja, ob 10.30 slovesna sv. maša in nato zahvalna pesem in molitve za kralja. Popoldne ura molitve za mir in pete litanije presv. Srca Jezusovega.

6. Prvi petek v mesecu, ob 6. sv. maša pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom.

8. II. adv. nedelja, praznik Brezmadežnega Spčetja, ob 6. in 10.30 sv. maša pred izpostavljenim Najsvetejšim, ob 10.30 je peta sv. maša. Popoldne pete litanije Matere božje.

15. Sv. Lucija, sv. maša na Rupi.

15. III. adv. nedelja, služba božja po navadi. Popoldne shod za žensko Marijino družbo.

18., 20. in 21. so kvatrnj dnevi, v sredo in soboto pritrganje pri jedi, v petek strogi post.

22. IV. adv. nedelja, služba božja po navadi.

24. Vigilija k božiču, strogi post. Zvečer ob 11. slovesne jutranjice in nato slovesna sv. maša polnočnica.

25. Praznik rojstva Gospodovega, božič, ob 6. se prično tri sv. maše, prva pred izpostavljenim Najsvetejšim, ob 8. se prično tri sv. maše, ob 10. tiha sv. maša in nato ob 10.30 slovesna peta sv. maša pred izpostavljenim sv. R. T.

26. Sv. Štefan, nezapovedan praznik, služba božja kakor ob nedeljah.

31. Sv. Silvester, zadnji dan v letu, ob poli osmih zvečer slovesne litanije in zahvalna pesem.

POROČENI PARI:

Miklavčič Matija, narednik, Stara Loka in **Belec Ana**, trgovska sotrudnica, Kranj, Mlencingerjev trg 17, poročena 28. oktobra.

Kopač Stanislav, delavec, Primskovo 142 in **Brezar Marjeta**, delavka, Primskovo 117, poročena 3. novem.

Radon Jožef, delavec, Tržič in **Kosiša Roza**, trgovska sotrudnica, Tržič, poročena 3. novembra.

Vrtičič Jožef, delavec, Primskovo 64 in **Jakofčič Marija**, delavka, Primskovo 175, poročena 3. novem.

Fende Alojzij, čevljar, Primskovo 31 in **Sušnik Pavla**, hči posestnika, Primskovo 23, poročena 10. nov.

Jug Henrik, delavec, Kranj, Stara cesta 18 in **Kokalj Jožefa**, delavka Klanec 24, poročena 10. novembra.

Lavtar Jurij, železničar v pok. Kranj-Sejmišče 1 in **Lavtar Marija**, delavka, Kranj-Sejmišče 1, poročena 13. novembra.

Žerovnik Janko, nadučitelj v pok. Kranj in **Kovač Albina** roj. Bukovic, Ljubljana, poročena 14. novem.

Slevec Jakob, delavec, Primskovo 172 in **Eržen Marija**, šivilja, Klanec 37, poročena 17. novembra.

Sitar Janez, mizar, Rupa 6 in **Bergant Bernarda**, šteparica, Rupa 43, poročena 24. novembra.

Skumavec Franc, delavec, Goriče in **Lukanc Marija** roj. Avžin, Primskovo 155, poročena 30. novembra.

MRLIŠKA KRONIKA:

Dobišek Marija roj. **Kreutzberger**, vdova po mlinarskem pomočniku, Kranj, Bleiweissova 22, rojena 24. oktobra 1859, umrla 10. novembra.

Ločniškar Hinko, narednik vodnik, roj. 7. julija 1892, umrl 12. novembra.

Rovšek Franciška, roj. **Blaj**, Kranj, Cojzova 4. roj. 11. novembra 1883, umrla 28. novembra.

Župnija Šmartin pri Kranju

OZNANILA ZA DECEMBER:

1. I. adv. nedelja. Služba božja ob 6., 8. in poli 10. — Zahvalna pesem. Ves adventni čas roženvenska pobožnost, mesto v oktobru. Med sv. mašo ob 6. se moli rožni venec, po maši litanije M. B. in blagoslov s sv. Rešnjim Telesom.

5. V četrtek ob poli 7. uri molitvena ura pred prvim petkom.

6. V petek sv. maša pri oltarju S. J. z blagoslovom.

8. II. adv. nedelja, praznik brezmad. spočetja M. D. Služba božja ob 6., 8. in poli 10. — Vesoljna odveza, skupno obhajilo mož in fantov.

15. III. adv. nedelja. Služba božja ob 6., 8. in poli 10.

21. Sv. **Tomaž**, ap. V Zg. Bitnju sv. maša za sosseko.

22. IV. adv. nedelja, kvatrna. Služba božja ob 6., 8. in poli 10.

24. Zapovedan post pred Božičem.

25. Praznik rojstva **Gospodovega**. Ob 12. uri po cerkvenih molitvah zahvalna pesem, potem sv. maša. Od poli 6. naprej tri sv. maše, druge tri sv. maše od 8. ure dalje, ob 9. tiha sv. maša, med katero se moli rožni venec, potem slovesna peta sv. maša.

26. Sv. **Štefan**. Sv. maša ob 6., 8. in poli 10. Pred 8. mašo blagoslov soli.

27. Sv. **Janez Evangelist**.

28. Sv. **nedolžni otročiči**.

31. Sv. **Silvester**. Popoldne ob 4. zahvalna pesem za sklep leta.

POROČENI PARI:

Lešnjak Viktor, čevljarski pomočnik iz Horjula in **Žgajnar Rozalija**, tov. delavka iz Kopanja, poročena 3. novembra.

Česenj Jožef, trgovski sluga iz Ljubljane in **Ana Lazar**, šivilja iz Žirov, poročena 2. novembra.

Škofic Jožef, delavec iz Predoselj in **Mehle Marija** iz Iga, poročena 3. novembra.

Šilar Pavel, hišar v Stražišču in **Juvančič Marija**, tov. delavka iz Loža, poročena 16. novembra.

Kožar Jožef, mesarski pomočnik iz Turjaka in **Arhar Angela**, tov. delavka v Stražišču, por. 17. nov.

Resman Jožef, tov. delavec iz Kroke in **Marija Janša**, zasebnica na Gor. Savi, poročena 18. novembra.

Jeršin Rajko, mesarski mojster v Kranju in **Elizabeta Šilar** iz Stražišča, poročena 28. novembra.

MRLIŠKA KRONIKA:

Meta Zaletel, žena delavca v Stražišču, stara 66 let, umrla 28. novembra.

Razno

Zvonovi v stolpu župne cerkve so bili sredi novembra utihnili. Svoj čas so zvonarji odstranili pod hrastovim nosilcem opornik, da so lažje zvonili, pa se je upognil močen hrastov nosilec in je pričel krušiti zidovje okrog sebe, nekoliko so se upognili tudi drugi nosilci, ležaji v zidu so na koncih segnili. Že par let smo ogledovali vse to in premišljevali, kako bi se vse popravilo, pa smo odlašali, ker smo se pač bali stroškov. V začetku novembra pa se je pri hrastovem ležaju velikega zvona odvalil iz stene velik kos zidu, tako da smo morali vse takoj popraviti in ustaviti vsako zvonjenje, ker je bila nevarnost, da se kak zvon zruši v stolpu in bi lahko prišlo do nepregledne nesreče. Ležaji hrastovih nosilcev so dobili v zidu betonske podlage, z novimi hrastovimi oporniki pa so bili okrepljeni nosilci zvonov, tako da je sedaj zvonjenje zavarovano.

Brezjanska Mati božja naj bi kraljevala v vsaki slovenski družini. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je izdala krasno reprodukcijo te lepe Marijine slike. Društvena pisarna v Kranju — v lokalni pri kokriškem mostu bo posredovala pri nakupu oziroma naročilih. Tam je slika tudi izpostavljena na ogled. Brez okvirja stane slika din 40. Kdor jo želi naročiti, naj se oglasi v društveni pisarni.

Podpirajte

Vincencijevo

družbo!